

Az ELDIA Hírlevél 2012/2-es számában:

- Dióhéjban az ELDIA-ról
- Közel a célhoz: Az esetspecifikus tanulmányoktól az összehasonlító elemzésig és a EuLaViBar-ig
- Bemutatjuk a teamjeinket: Tartu és Oulu
- ELDIA események
- Zárókonferencia 2013-ban
- További ELDIA hírek röviden

Kedves Címzett!

Ez az ELDIA (European Language Diversity for All – Európai Nyelvi Diverzitás Mindenkinék) interdiszciplináris kutatási projekt rendszeresen megjelenő hírlevelének negyedik kiadása. Levelünket azért küldtük el Önnek, mert feliratkozott a hírlevélre, illetve szerepel a címlistánkon. Amennyiben nem kívánja, hogy a jövőben is kapcsolatba lépjünk Önnel, kérjük, küldjön egy e-mailt az info.eldia@univie.ac.at címre, ezzel automatikusan töröljük listánkról.

Ha többet szeretne rólunk megtudni, kérjük, látogasson el az ELDIA honlapjára a www.eldia-project.org webcímen. A honlapon részletes információt talál tevékenységeinkről, rendezvényeinkről, publikációinkról és a helyi munkacsoportokról. A hírleveleket honlapunkról is letöltheti: a bal oldali menüsorból válassza ki „A projektről > ELDIA hírlevelek” menüpontot. Szintén az „ELDIA-hírlevelek” menüpont alatt tud feliratkozni a következő hírlevelekre is, amelyek legalább kétszer megjelennek évente: válassza ki a hírlevél nyelvét, adja meg nevét és e-mail címét, majd kattintson a „Subscribe” gombra. A feliratkozás e-mailben is lehetséges: egyszerűen küldjön egy e-mailt az info.eldia@univie.ac.at címre. Mindemellett természetesen csatlakozhat az eddig 800 tagot számláló ELDIA-közösséghez is a Facebook oldalán, ahol szintén értesülhet legfrissebb híreinkről. A Facebook oldalunkhoz vezető hivatkozás az ELDIA-honlap főoldalán található.

Dióhéjban az ELDIA-ról

Az ELDIA nemzetközi és interdiszciplináris kutatási projekt, melyet az EU 7. Keretpogramja támogat. A „nemzetközi” jelző esetünkben azt jelenti, hogy a kutatócsoport hét egyetemet, illetve kutatóintézetet foglal magában Európa több országából. Kutatóink összesen nyolc országban, 13 esettanulmányon dolgoznak. A „nemzetközi” egyben azt is jelenti, hogy eredményeink nemzetközileg alkalmazhatóak lesznek. Nem kifejezetten egy csoport érdekeit szem előtt tartva dolgozunk, hanem igyekszünk összehasonlítási pontokat találni, s a további kapcsolatépítéshez és kooperációhoz szükséges lehetőségeket feltárni. Az „interdiszciplináris” jelzőn azt értjük, hogy kutatócsoportjaink különböző szakterületek képviselőiből tevődnek össze, így nyelvészek, jogászok, szociológusok, médiaelemzők és statisztikusok dolgoznak együtt a mai európai nyelvi diverzitás működésének megértése érdekében. Végezetül: az ELDIA olyan kutatási projekt, amely igyekszik megbízható információt szerezni és megbízható tudással szolgálni a különböző nyelvek párhuzamos használatáról és egymás mellett létezéséről. Úgy véljük, a nyelvi diverzitás pozitív dolog, mindenképpen támogatni kell, viszont nem alkotunk nyelvtörvényeket, és azt sem kívánjuk senkinek sem megmondani, hogyan használja saját nyelvét. Mi kizárólag azért vagyunk, hogy olyan információkkal szolgáljunk, amelyek politikai és személyes döntések meghozásának alapját képezhetik, s nem azért, hogy meg hozzuk ezeket a döntéseket.

Munkánk ún. munkacsomagokra (Work Packages) bomlik, ezeket első hírlevelünkben (2011/1.) már részletesen bemutattuk. Ezek közül néhány, mint például a WP9 *Koordináció és menedzsment* vagy a WP8 *Disszemináció* (amely például a hírlevél szerkesztését is magában foglalja) a projekt teljes futamidejére szól, míg más csomagok egymásra épülve csak egy bizonyos időtartamot ölelnek fel. Ezek közül az első négy, a *Kontextusanalízis* (WP2), a *Mintavétel* (WP3), a *Terepmunka* (WP4) és az WP5 (*Adatelemzés*) már befejeződött. Az esetspecifikus tanulmányok készen állnak a publikációra és a projekt elérkezett az utolsó fázisba (WP7), melyben az ún. Comparative Reporton (Összehasonlító elemzés) és az EuLaViBaron (European Language Vitality Barometer - Európai nyelvi vitalitást jelző barométer) dolgozunk.

Közel a célhoz: Az esetspecifikus tanulmányoktól az összehasonlító elemzésig és a EuLaViBar-ig

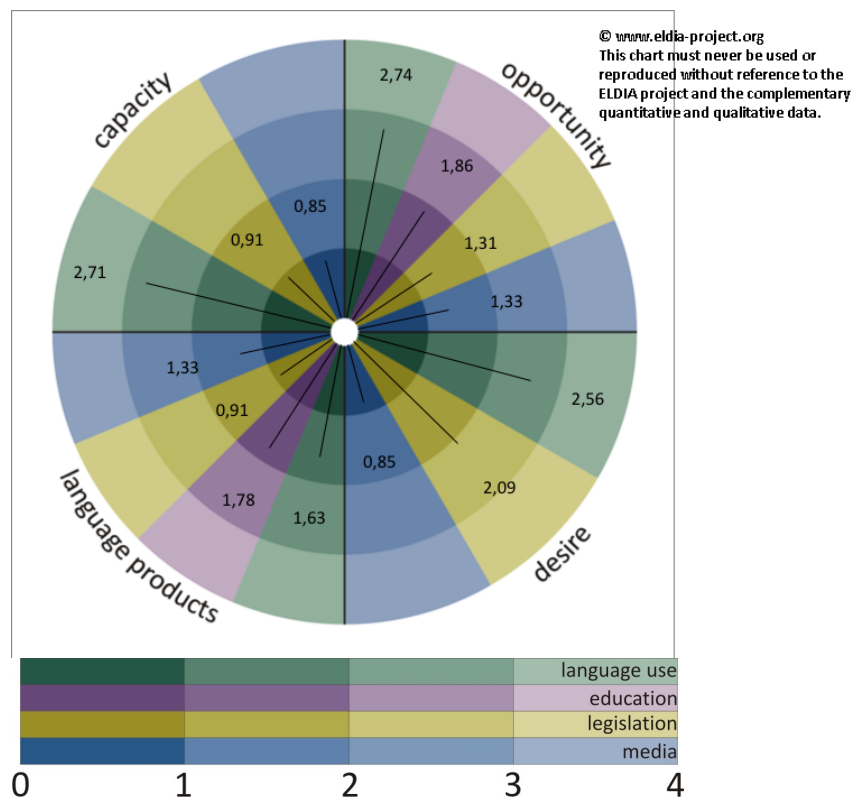
A 2012-es ismét egy mozgalmas és feladatokkal teli év volt minden ELDIA team számára. Az esetspecifikus tanulmányok (Case-specific Report, vagyis CSR) első, a véglegest megelőző verziói szeptemberben jelentek meg, ami egyben azt is jelenti, hogy az ELDIA legtöbb kutatója alig élvezte a nyarat. Annak ellenére, hogy a riportokat még szerkeszteni és lektorálni kell, reményeink szerint a következő néhány hónapban már publikálni tudjuk őket. Ez azt jelenti, hogy a riportok bárki számára ingyen hozzáférhetőek lesznek a honlapunkon vagy közvetlenül a Bécsi Egyetem digitális archívumában, a PHAIDRA-ban. A <http://phaidra.univie.ac.at/> oldalon egyszerűen keressen az ELDIA kulcsszóval, vagy kattintson a következő permalinkre: <http://phaidra.univie.ac.at/o:80726>.

Hogy mi is az esetspecifikus tanulmány? Esetspecifikus tanulmány alatt azokat a riportokat értjük, amelyek az egyes ELDIA esettanulmányokról íródtak a Tartui Egyetem ELDIA teamje által összeállított irányelvek alapján (Kadri Koreinik kivitelezte a munka legnagyobb részét). Tulajdonképpen könyvekről van szó, hiszen a legtöbb riport több, mint 200 oldalas.

A riportok magukba foglalják az előzetesen elkészített kontextusanalíziseket, melyek a már meglévő kutatási eredményeket összegzik, illetve mindazt, amit a szóban forgó nyelvről már tudunk. Továbbá az adott nyelvre vonatkozó jogi keretek elemzését – melyet az ELDIA jogi teamje készített el – és a média analízist, amelyet az ELDIA média analízis teamje állított össze. Az egyes CSR-ek legnagyobb részét az általunk végzett új kutatás alapelveinek, valamint eredményeinek bemutatása képezi. Tehát a tanulmányokban olvasható az interjúk lebonyolításának módja, a kutatásból eredő anyagok analízisének módja és az egyes beszédközösségre vonatkozó eredmények. A CSR-ek részletes áttekintést adnak arról, hogy a beszélők hol és mikor használják a kisebbségi és a többségi nyelvet, hogy az adatközlők mit gondolnak a nyelv használatáról, szerepéről és fontosságáról. Az EuLaViBar első verziója szemlélteti a kérdésben forgó kisebbségi nyelv vitalitását minden CSR végén. Ugyanitt összegeztük a kutatás fő eredményeit, valamint néhány (nyelv)politikai implikációt. Utóbbiak arra vonatkoznak, hogy a politikai döntéshozóknak mivel kell tisztában lenniük, valamint melyek azok az intézkedések, amelyek elengedhetetlenek a meglévő nyelvi diverzitás támogatásához és fenntartásához.

Vége tehát eljött az idő, hogy a varázsszó: *EuLaViBar*, a vitalitást jelző barométer, melyet a projekt tervezésekor megálmodtunk, lassan valóra váljon. Hosszas szakmai beszélgetések és intenzív team-munka eredményeként a nyelvi vitalitást úgynevezett “pókháló diagram” vagy radar diagram segítségével szemléltetjük. Ugyanez vonatkozik az adatelemzésre is, mely azokat a folyamatokat fedi, melyek során a kérdőívekből nyert adatokat számokra váltottuk, és a változók rendszerébe illesztettük. Az általunk kidolgozott rendszer számos szociolingvista és nyelvészeti szociológus munkáján és elképzelésein alapul – nem kizárólag az ELDIA kutatói, hanem számos elismert kolléga gondolatain is.

A katalán szociolingvistától, Miquel Strubelltől és más hasonlóan gondolkodó nyelvészektől vettük át a “nyelvi termékek” ötletét a kínálat és kereset kölcsönhatásának összefüggéseiben. Svájci kollégánk, François Grin munkájából származik a nyelvi vitalitás három alapvető eleme: *kapacitás* (*Capacity* – mennyire folyékonyan és magabiztosan használják a beszélők a nyelvet), *lehetőség* (*Opportunity* – hol és mikor lehetséges a nyelv használata) és *vágy* (*Desire* – kívánják-e, illetve milyen módon kívánják a beszélők a nyelvet használni). Ezeket a fogalmakat újradefiniálva és a nyelvhasználat különböző színtereire alkalmazva állítottunk össze egy átfogó képet a nyelvi vitalitásról. A radar diagram szektorai a nyelvi vitalitás és nyelvhasználat különböző területeire és aspektusaira vonatkoznak. Minél hosszabb a fekete szakasz (amely a vitalitás skáláját ábrázolja 0 és 4 pont között), az adataink alapján annál kevésbé veszélyeztetett a nyelv.

A szemléltetés céljából, íme egy példa arra, hogyan nézhet ki az EuLaViBar radar diagram. (Az ábra az ausztriai magyarok EuLaViBar diagramjának első változata).

Esetspecifikus tanulmányaink mindegyikének eredményét összegezzük az összehasonlító elemzésben, melyet négy neves ELDIA-kutató készít el: Sia Spiliopoulou Åkermarck (aki a jelen munkacsomag vezetője), Anneli Sarhimaa, Reetta Toivanen, és Johanna Laakso. Az összehasonlító elemzés foglalja majd magában az úgynevezett EuLaViBar Toolkit-et (a nyelvi vitalitást mérő eszközt), mely gyakorlati vezérelveket tartalmaz a barométer bármely nyelvhez való elkészítéséhez. Mindezt a projekt végéig, vagyis 2013 szeptemberéig publikáljuk. Sokunk számára még mindig hihetetlen, de lassan elérjük kitűzött céljainkat!

Ahogy az fent említettük, az EuLaViBar diagramok az általunk publikált CSR-ben jelennek majd meg. Örülünk, hogy a barométer működni látszik: a „kép”, amit az EuLaViBar diagram mutat, egybevág azzal, amit kutatóinkspecialistákként az adott nyelvek helyzetéről tudnak. Úgy tűnik tehát, az EuLaViBar megbízhatóan működik annak ábrázolásában, hogy a nyelv életének mely színterein van a leginkább, illetve a legkevésbé szükség támogatásra. Mindennek ellenére az EuLaViBar csak egy eszköz annak szisztematikus leírására és ábrázolására, amit azokról tényezőkről tudunk, melyek a nyelv vitalitását befolyásolják. Az eszköz maga nem lehet jobb és megbízhatóbb, mint az adatok, amelyeken alapul. **Az EuLaViBar ábrákat nem lehet és nem szabad az adott helyzet ismerete és a háttér adatok nélkül bemutatni, sokszorosítani vagy elemezni.** Mindemellett az EuLaViBar nem egy kristálygömb, mely betekintést ad a jövőbe. Hogy egy adott nyelvvel mi történik majd a jövőben, az számos döntéstől – mindenekfelett a nyelvhasználók döntéseitől, de a politikai döntéshozók és egyéb aktivisták döntéseitől is – és egyben politikai, gazdasági, stb. körülményektől függ, melyek ezeket a döntéseket befolyásolhatják. Ez azt jelenti, hogy az **EuLaViBar-t sosem lehet annak meghatározására alkalmazni, hogy egy nyelv megőrzését vagy újjáélesztését „megéri-e” támogatni.**

Amíg az összehasonlító elemzés és az EuLaViBar Toolkit-re vár, a következő néhány hónapban lehetősége lesz az esetspecifikus tanulmányokat letölteni. Ezek a tanulmányok sok

esetben a legfrissebb, esetenként akár a legmegbízhatóbb és legrészletesebb információforrások az általunk kutatót nyelvek jelenlegi helyzetéről. A CSR-eket angol nyelven publikáljuk, de – valószínűleg rövidített és sűrített formában – az érintett kisebbségi és többségi nyelven a fordítások már készülőkben vannak (például: a finnországi karjalai nyelv esetében karjalaiul és finnül, míg a szlovéniai magyar nyelv esetében magyarul és szlovénul).

Bemutatjuk a teamjeinket: Tartu (az észti nyelv Finnországban és Németországban; vöro és szeto) és Oulu (az „észti térség” esettanulmányai)

Előző hírlapjainkban bemutatottuk a Prof. Sia Spiliopoulou Åkermark (Mariehamn) által vezetett jogi csapatot, a mainzi koordinációs csapatot és a bécsi csapatot, mely a disszeminációért valamint az ausztriai magyarok esettanulmányáért is felelős. A sorozat négy további csapattal folytatódik.

A Tartui Egyetem ELDIA-csapatja (Észtország) a vöro, szeto és a Németországban, illetve Finnországban élő észti migránsok esettanulmányáért felelős. Emellett a tartui csapat végezte a terepmunka (WP4) központi koordinációját, valamint az esetspecifikus tanulmányok megírásához szükséges útmutatót is elkészítette (WP6).

Kadri Koreinik, szociolingvista, jelenleg a Tartui Egyetem és a Vöro Intézet munkatársa. Koreinik érdeklődési körébe a nyelv szociológiája és gazdasága nem nyelvökönómia???, nyelvi ideológiák és egyéb nyelvmegőrzéssel és nyelvváltással kapcsolatos tényezők tartoznak. Diplomáját a Tartui Egyetemen (1996) és a varsói CEU-n (1998) szerezte. Disszertációját, amely az észti nyilvános diskurzus nyelvi ideológiáit tárgyalja, 2011-ben védte meg (erről az ELDIA 2011/2. hírlevelében tettünk említést). Az ELDIA projektben Kadri Koreinik a vöro és szeto nyelvről szóló esettanulmányt írta meg, valamint a terepmunkának, annak megtervezésének és utómunkálatainak (riportírás) szinte minden szakaszában részt vett.

Helle Metslang a modern észti nyelv professzora a Tartui Egyetemen. Első doktori munkáját (a szovjet rendszerben filológiai) 1978-ban védte meg a Tartui Egyetemen, melynek témája az észti rovásírásos dalok mondattana. Második doktori munkáját, melyet az észti és a finn összevető kutatásáról írt az Oului Egyetemen védte meg 1994-ben. Fő kutatási témái között az észti nyelv kontrasztív és tipológiai szempontú morfoszintaxisa tartozik, valamint a nyelv dinamikája. Vendégprofesszorként dolgozott a Helsinki Egyetemen és számos tanfolyamot tartott finnországi, magyarországi, németországi, ausztriai és olaszországi egyetemeken. Az ELDIA projektben ő felügyelte az finnországi és németországi észti migránsok esettanulmányát. A WP6 vezetőjeként az esetspecifikus tanulmányok megírását koordinálta.

Karl Pajusalu a Tartui Egyetemen fejezte be tanulmányait 1986-ban. Doktori munkáját 1997-ben védte meg a finnországi Turkui Egyetemen. A munka témája az észak-finn változatok variációja és a nyelvkapcsolatok hatása volt, azóta főként ezen változatok múltja, fejlődése és változatai állnak érdeklődése központjában. 2000 óta Pajusalu a Tartui Egyetem dialektológiát és az észti nyelv történetét tanító professzora, de mint vendégprofesszor dolgozott a Helsinki Egyetemen is. Az ELDIA projektben a vöro és a szeto nyelv esettanulmányait felügyelte. A WP4 vezetőjeként a terepmunka koordinálásáért volt felelős.

Kristiina Praakli a Tartui Egyetemen védte meg doktori munkáját 2009-ben (ahol 2006 óta dolgozott), de emellett más egyetemeken is tanult (Tampere, Helsinki, Mainz, Genova). Szociolingvistaként a többnyelvűség és migráció különböző kérdéseiben érdekelt. Jüri Viikberggel együtt 2010-ben publikált egy az észtekről és az észti nyelvről a világban. Az ELDIA projektben fő feladatai közé az észti migránsok (Finnország és Németország) esetspecifikus tanulmányának megírása volt. Emellett a tervezésben és riportírásban is segédkezett, valamint hírlapjainkat és egyéb anyagainkat ő fordította észtre és az észti nyelvű médiákkal is ő tartja a kapcsolatot.

A németországi és finnországi észtek esettanulmányán fontos munkát végzett még **Sarah Bast** (a németországi észtek esettanulmányának kontextusanalízisében segédkezett) és **Tiina Hakman** (minden egyéni és a legtöbb fókusz csoportos interjú lebonyolítását ő végezte Finnországban). Tartuban **Andriela Rääbis** (kutató a Tartui Egyetemen) valamint **Helen Türk**, **Helena Teemets** és **Laivi Laanemets** (egyetemi hallgatók) segédkeztek az interjúk transzkribálásában.

A vöro és szeto esettanulmányok elkészítésében **Sulev Iva (Jüvä Sullöv)** és különösen **Triinu Ojar** segédkezett, aki az összes egyéni és csoportos interjút moderálta a vöro tanulmányhoz. Sokan segítettek az interjúk transzkribálásában: **Valev Laube**, **Monika Eichenbaum** és **Liisa Koreinik** egyetemi hallgatók, valamint **Nele Reimann-Truija** a Vöro Inézettől és **Liina Tammekänd** doktori hallgató. **Helena Kesonen** segédkezett az adatok manuális bevitelénél. A kérdőívezést **Lilian Freiberg**, **Kaile Kabun**, **Ene Laube**, **Talvi Onno**, **Maike-Liis Rebane**, **Nele Reimann-Truija**, **Õie Sarv** és **Aino Suurmann** bonyolították le. A tartui team szeretne ezúton is mindekinek köszönetet mondani a segítségért.

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

Az Oului Egyetem ELDIA teamje három esettanulmányért volt felelős a távoli északon: a meänkieli nyelvért (másnéven tornedálvölgyi finn) Svédországban, a kvén és az északi számi nyelvekért Norvégiában.

Laura Arola jelenleg doktori munkáján dolgozik, melynek témája az észak-svédországi meänkieli és számi nyelvterületeken élő középiskolás diákok többnyelvűsége. Az ELDIA projektben a meänkieli esettanulmányért volt felelős, ő végezte a kisebbségi kérdőívek adatainak elemzését, és felügyelte a munka további szakaszait. Mivel a projekt idején ment szülési szabadságra, a meänkieli tanulmány valóban közös erőfeszítések eredménye.

Elina Kangas a svédországi meänkieli esettanulmányon dolgozott mint terepmunkás és kutató asszisztens. (Mint a pello anyanyelvű beszélője, mely a Torne folyó finn oldalán ugyanahhoz a nyelvi területhez tartozik, mint a meänkieli, tulajdonképpen egy olyan nyelv használója, mely történelmileg azonos a meänkielivel). Ebben az évben fejezte be tanulmányait az Oului Egyetemen. Mesteri munkáját a fiatal meänkieli beszélők nyelvi attitűdjéről írta, mely az ELDIA anyagain alapul.

Niina Kunnas jelenleg az Oului Egyeten Finn tanszékének előadója. Doktori munkáját, amely a a éhér-tengeri karjalai variációjáról szól, 2007-ben védte meg. Az ELDIA projektben számos esettanulmányban vett részt, a kvén és a meänkieli esettanulmányainak kontextusanalízisének, valamint a finnországi karjali kisebbségi médiaanalízisének társszerzője. Jelenleg az északi kisebbségi nyelveket kutatja szociológiai és néprnyelvészeti szempontból.

Marko Marjomaa mesteri fokozattal rendelkezik a számi nyelv és kultúra területén. Tanulmányait az Oului Egyetemen végezte, és jelenleg a *Giellagas* Intézetnél (a Számi Intézet az Oului Egyetemen) írja a doktori értekezését. A munka témája a Norvégiában beszélt északi-számi, szorosan kapcsolódik az ELDIA-ban végzett munkájához. Marjomaa volt felelős a norvégiai északi-számi esettanulmányért, ő koordinálta a kérdőívezést és az interjúkat, transzkribálta az anyagot, ő végezte az adatok analízisét és írta meg az esetspecifikus tanulmányt is. Anna-Kaisa Räisänennel együtt koordinálta a kutatást a norvégiai többségi kontrollcsoporttal.

Minna Pelkonen (BA), az Oului Egyetem angolszakos hallgatója projekt asszisztensként dolgozott az oului ELDIA teammel. Legfontosabb feladatai a svédországi és norvégiai kontrollcsoportok adatainak elemzése volt, de segédkezett a meänkieli esettanulmányban is.

Anna-Kaisa Räisänen 2006-ban diplomázott az Oului Egyetemen. Mesteri munkájában a kven identitást tanulmányozta, doktori értekezésében a kvén közösségek nyelvi meglátásával foglalkozik. 2010 novemberében csatlakozott az ELDIA oului teamjéhez, azóta a norvégiai kven esettanulmányért ő felelős.

Helena Sulkala a finn nyelv professzora az Oului Egyetemen, az ELDIA oului teamjének vezetője. Hosszú karrierje során számos publikációja jelent meg a finn mint idegennyelv tanításáról és a kisebb finn nyelvekről (Finnországon kívül valószínűleg a legfrissebb angol nyelvű finn nyelvtan társírójaként ismert). Az ELDIA előtt több olyan nagy nemzetközi projektben vett részt, mely a Barents-tenger térségében élő kisebbségeket kutatta.

Az oului team ezúton szeretné kifejezni köszönetét minden adatközlőnek, interjúalanynak és más személyeknek, akik az ELDIA esettanulmányaiban segítettek. Külön köszönettel tartoznak **Ellen Oddveig Hættan** (az északi-számi interjúk megszervezéséért), **Sierge Rasmus** (az északi-számi interjúk transzkribálásáért), **Anu Alankon** (az adatok manuális beviteléért), és **Riikka Kolehmainen** (a kérdőívek beszkeneléséért).

ELDIA események

Nyílt konferencia Mariehamnban, szeptember 26–27-én

Szeptember 26–27-én az Åland Islands Peace Institute (Åland Szigetek Béke Intézete) – az ELDIA konzorcium egyik partnere és egyben az ELDIA jogi teamjének „otthona” – *Changing Linguistic Landscapes* (Változó nyelvi tájak) címmel nyílt konferenciát szervezett Mariehamnban, az autonóm Åland-szigetek fővárosában. A konferencia célja az ELDIA eredményeinek és fő elveinek bemutatása, valamint a hasonló kérdéseken dolgozó kutatók közötti eszmecsere serkentése volt. A fő előadók, Prof. Fernand de Varennes (Moncton / Hong Kong), Dr. Reetta Toivanen (Helsinki), és Prof. Sia Spiliopoulou Åkermark (Mariehamn) mellett 16 kutató mutatta be munkáját – egy részük az ELDIA képviselőjében – a többnyelvűség és a nyelvi politika legkülönbözőbb kérdéseiről. Bővebb információt a

konferenciáról és a programról az Åland Islands Peace Institute archívumában találnak <http://www.peace.ax/en/news-archive/>.

Reetta Toivanen a konferencia egyik fő beszédét tartja az Alandica Kulturális Központban Mariehamnban.

A 2012/13-as év ősze és tele során a következő disszeminációs eseményeket szerveztük, illetve szervezzük majd meg:

Regionális konferencia Bécsben, szeptember 25-én

Az ELDIA disszeminációs eseményei közül az első a közép-európai térségeink esettanulmányait bemutató konferencia volt, melynek a Bécsi Egyetem adott otthont. A konferencián három esettanulmány került bemutatásra: az ausztriai esettanulmány (a magyar nyelv Ausztriában, Johanna Laakso és Berényi-Kiss Hajnalka előadásában), a szlovéniai esettanulmány (a magyar nyelv Szlovéniában, Kolláth Anna és Gróf Annamária előadásában), valamint a németországi esettanulmány (a németországi észtek, Kristiina Praakli előadásában).

A sikeres disszeminációs rendezvény után boldogan és megkönnyebbülten az egyetem Aulájában (balról jobbra): Gróf Annamária, Kolláth Anna, Anneli Sarhimaa, Johanna Laakso (az új ELDIA pólóban), Kristiina Praakli és Berényi-Kiss Hajnalka.

A közönség soraiban kutatók és az érintett nyelvi közösségek képviselői is jelen voltak, valamint a helyi média képviselői is. A Mascha Dabić által írt cikk a *Der Standard* különleges, az ausztriai mingráns ügyekre összpontosító *DaStandard* honlapján olvasható: <http://dastandard.at/1348284040573/Still-und-unsichtbar>.

Fókusz az ELDIA-n: a Vöro Intézet éves konferenciája, október 25-27-én

A Vöro Intézettel együttműködve a Tartui Egyetem ELDIA-teamje Észtország dél-keleti csücskében szervezte meg a vöro konferenciát október 25. és 27. között. A konferencia egyben a Vöro Intézet éves konferencia-sorozatához is tartozott. Az idei konferencia az ELDIA-ra összpontosított. Johanna Laakso tartott beszédet az ELDIA kezdetéről és eredményeiről, Marianne Meiora a jogi teamből, Kadri Koreinik (vöro és szeto esettanulmány szerzője) és Kristiina Praakli (finnországi és németországi észtek esettanulmányának szerzője) saját tanulmányaikat mutatták be. Emellett a program egyéb előadásokat és poszterbemutatókat is tartalmazott más finn nyelvekről, például a karjalai, a vót és a meänkieli nyelvről. Az észt nemzeti műsorszolgáltató társaság az október 26-i híradóhoz, az *Aktuaalne Kaamera*-hoz interjút készített Kadri Koreinikkel és Johanna Laaksóval (az adást az alábbi hivatkozás alatt lehet megtekinteni:

<http://uudised.err.ee/index.php?0534940&play&id=51542>; az interjú kb. a 24. percnél kezdődnek).

Míg az első hó hullott odakinn, amikor Helle Metslang hivatalosan megnyitotta a konferenciát a *Kannel* Kulturális Központban Vöroben.

A távoli észak esettanulmányai: ELDIA szeminárium Ouluban, november 12-én

Az ELDIA három északi esettanulmányát (meänkieli Svédországban, kvén és északi-számi novégiában) az Oului Egyetem disszeminációs szemináriumán mutatták be az ELDIA kutatói: Marko Marjomaa, Anna-Kaisa Räisänen, Laura Arola és Elina Kangas. Mindemellett a program magában foglalta Prof. Leena Huss (Uppsala) előadását, melynek címe *Defining Success and Failure in Language Revalorisation* (A siker és vereség definiálása a nyelvi

revitalizációban), és Prof. Anna-Riitta Lindgren (Tromsø) beszédét, *Generations of Urban Sámis in Helsinki and Use of Sámi Language* (Városi számi generációk Helsinkiben és a számi nyelvhasználat) címmel. A távoli északon a földrajzi távolságok nagyok, ugyanúgy, ahogyan maguk a nyelvi területek is. Mindazok, akik nem jutottak el a szemináriumra az akkori téli időjárás miatt, az előadásokat live-stream formájában online is követhették.

A közönséggel szemben, Ouluban: Marko Marjomaa, Anna-Kaisa Räisänen és Laura Arola

ELDIA szeminárium Helsinkiben, november 30-án

A finnországi karjalai és észt nyelvek esettanulmányait Helsinkiben mutatták be, a KOTUS (Finnország Nyelveinek Intézete) előadótermében. A programon természetesen az esettanulmányok szerzőinek előadásai (Anneli Sarhimaa és Kristiina Praakli, a fenti sorrendnek megfelelően) és az ELDIA egyéb kutatói is szerepeltek. Sia Spiliopoulou Åkermark a finnországi jogi analízisről beszélt, míg Reetta Toivanen a médiaanalízis eredményeit mutatta be Niina Kunnassal, a finnországi karjalai nyelv médiaanalízisének szerzőjével.

A programon továbbá két panel eszmecsere is szerepelt a finnországi karjalai és az észt nyelvi közösségek képviselőivel. Tarja Halonen, a Finn Köztársaság volt elnöke és Anna-Maja Henriksson, igazságügyi miniszter örömmel üdvözölték ezt a valóban többnyelvű rendezvényt. (A finn, észt, angol és svéd mellett a karjalai nyelv három változatát használták a beszélgetések és az előadások során is).

Beszélgetés a karjala nyelv aktivistáival. Jobbról: Pirkko Nuolijärvi (a KOTUS elnöke, moderátor), A finn ortodox tempom érseke, Leo, Aila-Liisa Laurila, Juha Kuikka, Anneli Lujanen és Kai Paajaste.

Zárókonferencia 2013-ban

Az ELDIA projekt a végéhez közeledik, így eljött az idő, hogy egy nyitott konferenciát szervezzünk, melyen bemutatjuk eredményeinket, és ahová a hasonló kérdésekkel foglalkozó kutatókat is meghívtuk. A ***Maintaining Languages, Developing Multilingualism*** (Nyelvek megőrzése, a többnyelvűség fejlesztése) című konferencia a Bécsi Egyetem kampuszán kerül megrendezésre 2013. június 10–11. között.

A konferencián kifejezetten azokat az ellentmondásokat és paradoxokat kívánjuk megközelíteni, melyek a mai Európa mivoltából erednek, ahol a többnyelvűség elfogadott, támogatott és egyben, mint hivatalos nyelvpolitika, elfogadott, ugyanakkor a gyakorlat és az irányelvek továbbra is az egynyelvűséget erősítik, és a nyelvvesztést, illetve nyelvi diszkriminációt segítik elő. Hogyan birkózunk meg ezekkel a kihívásokkal, melyeket még a nagyobb európai nemzetállamok nyelveinek beszélői is éreznek, amikor a migráns nyelvekkel és az angollal szembesülnek? Hogyan tudjuk a kisebbségi és migráns nyelvek támogatását növelni az egyre növekvő nyelvi sokszínűség összefüggéseiben? Hogyan tudjuk az egyes nyelveket megőrizni és revitalizálni az egyéni és a közösségi többnyelvűség megerősítésével?

Szívesen várunk munkákat, melyek a nyelvek fenntartásának és támogatásának kérdéseit taglalják a többnyelvűség összefüggésében minden releváns területéről, kifejezetten a szociolingvisztika és az alkalmazott nyelvészet területéről. A tanulmányok szólhatnak egyetlen nyelvvel kapcsolatos empirikus esettanulmányról vagy a nyelvmegőrzés egyes szempontjairól (például a nyelv elsajátítása a családban, az oktatásban, a beszélők attitűdjei vagy a velük kapcsolatos attitűdök, jogszabályozás és a nyelvpolitika), de a témát megközelíthetik teljesen általános vagy elméleti szempontból is.

Az absztraktokat (angol nyelven, max. 300 szó) 2013. január 31-ig várjuk az info.eldia@univie.ac.at e-mail címre. A teljes felhívást a honlapunkon találják: www.eldia-project.org > CLOSING CONFERENCE. Kérjük terjesszék a hírt!

További ELDIA hírek röviden

Az Orosz Karjalában végzett esettanulmányok (karjalai és vepsze Oroszországban) disszeminációs rendezvényére 2013. január 15-én vagy 16-án kerül sor Petrozavodskban. Bővebb információkat a honlapunkon talál majd.

2012 őszén két fiatal ELDIA kutató diplomázott: **Elina Kangas** az Oului Egyetemen (lásd fent), és **Berényi-Kiss Hajnalka** a Bécsi Egyetemen (mesteri munkájának témája a tanári diszkurzus a nyelvi szokszínűségről az angol idegennyelvi órák összefüggéseiben). **Gróf Annamária** (Maribor) a pragmatika területén védte meg doktori értekezését a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen 2012. június 29-én.

A fent említett disszeminációs rendezvények mellett az ELDIA-t és/vagy az esettanulmányokat egyéb konferenciákon is bemutatták:

- **Kolláth Anna** (Maribor) a Termini kutatóhálózat konferenciáján mutatta be az ELDIA és a maribori team munkáját Budapesten (november 5–6.) és az Imre Samu Nyelvi Intézet Alsóőrben (Unterwart, Ausztria) megszervezett konferenciáján.

- **Johanna Laakso** (Bécs) az ELDIA-ról tartott beszédet az UKAN (a küldöldi finn tanulmányokat koordináló szerv) augusztusi konferenciáján Helsinkiben.
- **Berényi-Kiss Hajnalka** (Bécs) a bécsi team esettanulmányát mutatta be a *Conference on Minority Representation and Minority Language Rights* () című, október 11–14-én megrendezett konferencián, melyet a kolozsvári Sapientia Egyetem (Románia) szervezett. Előadására alapozva a Romániai *Transindexben* jelent meg egy cikk: <http://vilag.transindex.ro/?cikk=19034> .

A maribori team részt vesz a XXIII. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti konferencián (MANYEXXIII) Budapesten, 2013 márciusában. Egyéb ELDIA vonatkozású előadások is tervben vannak... Bővebb információt hamarosan a honlapunkon talál majd.

Kísérje figyelemmel híreinket!

Ha bármilyen kérdése van a projekttel kapcsolatban, kérjük, lépjen kapcsolatba velünk! Írhat közvetlenül a mainzi koordinátor-teamnek (eldia-project@uni-mainz.de) vagy az Önhöz legközelebbi helyi teamnek (a teameket itt találja: www.eldia-project.org > A projektről > Résztvevők). Szívesen várjuk kutatók és kutatóintézetek jelentkezését, illetve konkrét kooperációs javaslatukat.

ELDIA, Főkoordináció: Prof. Anneli Sarhimaa (sarhimaa@uni-mainz.de)
ELDIA-hivatal: Staudingerweg 9, Zimmer 02-531
Johannes Gutenberg-Universität Mainz • D-55099 Mainz • Tel. +49 6131 39-25645 • Telefax +49 6131
39-25614 • eldia-project@uni-mainz.de

Disszemináció: Prof. Johanna Laakso (WP 8 vezető)
Mag. Berényi-Kiss Hajnalka (projektasszisztens)
info.eldia@univie.ac.at

A hírlap szövegét írta: Prof. Johanna Laakso,
az ELDIA többi kollégájának segítségével.
A szöveget magyarra Mag. Berényi-Kiss Hajnalka fordította.
A magyar változatot lektorálta: dr. Gróf Annamária.

Az ELDIA az Európai Bizottság 7. Keretprogramja (<http://cordis.europa.eu/fp7/>) által támogatott
kutatási projekt. A hírlapban szereplő nézetekért teljes mértékben a szerző felelős, s ezek nem
feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság nézeteit.